

Retningslinjer for dobbelgrader

Innledning

Inngåelse av formaliserte ph.d.-samarbeid skal bygge på et etablert, stabilt forskningssamarbeid mellom fagmiljø ved to eller flere gradsgivende institusjoner.

Formålet med formaliserte ph.d.-samarbeid er å oppnå en merverdi i ph.d.-utdanningen som ikke er tilgjengelig ved den enkelte institusjon. Med samarbeid om ph.d.-gradstildeling menes at en ph.d.-grad tildeles av to utdanningsinstitusjoner som følge av et sammenhengende samarbeid om ph.d.-kandidatens ph.d.-utdanning.

Formaliserte ph.d.-samarbeid vil ofte kreve samordning av regelverk for institusjonenes ph.d.-utdanninger. Det er en likevel en forutsetning at det formaliserte ph.d.-samarbeidet oppfyller kravene ved begge gradstildelende institusjoner, og at disse institusjonene har akkreditert ph.d.-utdanning og rett til tildeling av doktorgrad på relevant felt. Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, samt krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes. Veileder kan ikke sitte i bedømmelseskomiteen. Det kan gis unntak fra øvrige bestemmelser i ph.d.-forskriften dersom unntakene, både enkeltvis og samlet, framstår som fullt ut forsvarlige.

Formaliserte ph.d.-samarbeid forutsetter at det er inngått en samarbeidsavtale på institusjonsnivå, der forhold knyttet til overordnet struktur og regelverk for ph.d.-utdanningen er ivaretatt. Det skal i tillegg inngås en individuell avtale for den enkelte kandidat, der detaljer om kandidatens ph.d.-utdanningsløp er ivaretatt.

Retningslinjer for formaliserte ph.d.-samarbeid forholder seg til paragrafene om fellesgrader og dobbelgrad i den ordinære ph.d.-forskriften og i ph.d.-forskriften for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Ulike former for samarbeid

Begrepet **fellesgrad** (*joint degree*) innebærer i norsk kontekst at det skal opprettes et felles studieprogram i FS, og at fellesgraden skal rapporteres til NOKUT. Har man opprettet et studieprogram, har man samtidig opprettet et nytt ph.d.-program. Ved opprettelse må UiB kunne dokumentere at det felles ph.d.-programmet vil kunne ta opp minst 15 ph.d.-kandidater, og at man over tid vil kunne opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 ph.d.-kandidater. For det felles ph.d.-programmet skal det blant annet etableres egne opptakskrav, et eget programstyre og en egen programbeskrivelse for innholdet i ph.d.-løpet. Når det gjelder kvalitetsarbeid, skal et slikt felles ph.d.-program evalueres hvert sjette år. Ettersom denne type forpliktende samarbeid om fellesgrader er lite aktuelt ved UiB, ønsker vi i det videre å fokusere på **doppelgrad** som den aktuelle formen for formaliserte ph.d.-samarbeid. Retningslinjene og anbefalingene som følger dreier seg derfor om dobbelgrad.

[Skriv her]

Dobbelgrad

I retningslinjene for dobbelgrader tar vi utgangspunkt i samarbeid mellom to parter. Samarbeid mellom flere enn to parter vil bli omtalt som multiple grader, men vil sjelden bli aktuelt ved UiB.

I et dobbelgradssamarbeid blir kandidaten tatt opp i ph.d.-program, først ved hjemmeinstitusjonen, deretter ved partnerinstitusjonen. Kandidaten kan dermed ta del i den felles ph.d.-utdanningen, som samarbeidsinstitusjonene på forhånd har blitt enige om i avtaleform. Normalt sett skal det være én felles disputas.

Dobbelgradssamarbeid kan gjelde så få som én ph.d.-kandidat.

Dobbelgradssamarbeidet bør ha en faglig programkomité hvis samarbeidet involverer flere kandidater. En faglig programkomité er ikke nødvendig hvis kun én kandidat er involvert.

Graden blir tildelt ved begge institusjonene. Vitnemål blir skrevet ut ved begge institusjonene, men med kryssreferanse.

Graden blir ikke rapportert til NOKUT som en fellesgrad, men som en UiB-grad.

Det bør ikke gå mer enn ett år fra kandidaten er tatt opp i ph.d.-programmet ved sin hjemmeinstitusjon til kandidaten er tatt opp i ph.d.-programmet ved partnerinstitusjonen. Begrunnelsen for dette er at et dobbelgradssamarbeid også bør være et reelt ph.d.-samarbeid, der kandidaten skal ha størstedelen av ph.d.-utdanningen sin innenfor rammen av samarbeidet.

Kandidatene tilknyttet dobbelgradssamarbeidet bør ha forskningsopphold ved den andre partnerinstitusjonene av varighet på til sammen minst tre måneder. Det bør etableres et opplegg for nettbasert samarbeid som gjør at kandidaten blir inkludert i partnerinstitusjonens relevante forskergrupper, i faglige sammenhenger på fakultet og institutt, samt i kandidataktiviteter.

Disputas kan ledes og avholdes både ved UiB og hos en partnerinstitusjon. UiB kan kun innrapportere grader og motta belønningsmidler i de tilfellene der disputasen ledes av UiB. Den fysiske avholdelsen av disputasen skal da normalt skje ved UiB. Vitnemål til fullførte kandidater kan skrives ut både når disputasen ledes og avholdes ved UiB og ved partnerinstitusjonen.

Ved tildeling av vitnemål og annen utdanningsdokumentasjon er det viktig at innholdet om den spesifikke kandidatens ph.d.-utdanningsløp er så likt som mulig i dokumentasjonen fra de to involverte institusjoner.

Utvidet samveiledning

Man kan også inngå mindre integrerte samarbeidsformer med andre parter, som avtale om utvidet samveiledning (omtales noen ganger som *cotutelle*-avtaler). Utvidet samveiledning begrenser seg til samarbeid som skjer i ph.d.-løpet, som felles veiledning, forskningsopphold og enighet om ph.d.-kurs kandidaten skal ta ved samarbeidsinstitusjonen. Slike avtaler innebærer ikke samarbeid om opptak, bedømming og gradstildeling. Avtalene forvaltes av fagmiljø og fakultet. Normalt sett er det oppgaven til kandidatens hjemmeinstitusjon å sette opp avtale om utvidet samveiledning. FIA kan være hjelpelig med å skaffe maler eller eksempler på slike avtaler. Ved gradstildeling kan det i vitnemålet

[Skriv her]

føres inn en merknad om at ph.d.-løpet har blitt gjennomført under en avtale om internasjonal samveiledning.

Cotutelle-avtale

Disse retningslinjene gjør ikke en aktiv bruk av begrepet cotutelle-avtaler, men anerkjenner at andre institusjoner gjør det. Cotutelle-avtale er ikke et entydig begrep. Cotutelle-avtale brukes internasjonalt både om en individuell avtale i et formaliserte ph.d.-samarbeid og om avtale som inngås i den mindre forpliktende formen utvidet samveiledning.